

С В Е Т Л И О Б Р А З Ъ И

БРОЙ ЕДИНСТВЕН * ИЗДАВА ДРУЖЕСТВОТО НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ В ХАСКОВО * ЧЕТВЪРТЪК, 20 май 1965 година

Този възпоменателен лист се посвещава на светлата памет на загиналите през априлските събития в 1925 г. народни борци Жеко Димитров, Ана Маймункова, Тодор Атанасов (Санкетто), Стефан Димов и Атанас Стратиев.

Те са пример за нас

Двадесет години вече нашият народ откак е взел в своите ръце съдбата си и строи нов свободен и щастлив живот. Двадесет години откак над родната страна тегне фашистки терор и безправие и освободеният народ върви напред по пътя на социализма. В този десетгодишен период страна ни извървя доста дълъг път в своето развитие. Заличени бяха и последните белези на фашисткото господство, извършени бяха дълбоки изменения в икономиката и социалната структура на нашето общество. Под ръководството на БКП народът ни днес върви уверено към завършване строителството на социалистическото общество и постепенното преминаване към строителството на комунизма. В своя устрем напред обаче не забравяме, че свободата и щастieto си нашият народ завоева след дълги и тежки страдания и борби, че пътят към свободата и щастieto е осеян с безброй жертви. Техните светли имена ние помим и сочим на подрастването поколение като пример за възпитание и подражание. Сред плеядата имена на героите, паднали от нашия край в борбата за свобода особено ярко светят имената на Ана Маймункова, Жеко Димитров, Атанас Стратиев, Тодор Атанасов (Санкетто), Стефан Димов и др. Всички те, родени и израстали в Хасково, в средата на бедното работническо и прогресивната интелигенция, утвърдили се като любими и признати ръководители на работническата класа и революционната интелигенция, възпитани в безпределна вяроност към своя народ и социалистическите идеи, от началото на своя съзнателен живот и борба до последния миг на живота си останаха верни на трудовия народ и комунистическото движение. В изпълнение на човешкия си и партен дълг те не жалеха ни труд, ни сили, ни спокойствие и накрая загинаха.

но останаха верни на комунистическите идеи. Най-важните черти в техните характери и дейност бяха: скромност, честност и преданост. Те бяха хора с високо чувство на отговорност, верни до смърт на Партията и на своята класа. Обича им към народа, към делото на Партията ги направи любими ръководители на работническата класа.

— Ако пропадне първият опит за спечелване на някой работник — казваше Жеко — не търси вината в работника, а в себе си. Тяхната непримиримост, стремежът им към осъществяване на своя най-светъл идеал, да затворят веднъж завинаги черните страници на фашистката диктатура в страната, печелеше много привърженици.

Те станаха жертва в борбата. Техният живот бе прекъснат в разцвета на младост и сили, не нарадвали се на живота, не осъществили своите светли блянове, не успели още да отдадат горещия пламък на сърцата си на служба на своя народ. Но обаянието им, силата на партийната им правда, като пътеводна звезда насочваше дейността на техните последователи до пълната победа над фашизма.

До днес на свободата трудещите се от Хасковски окръг дадоха не малко свилни жертви. Техните имена и до днес, и в далечно бъдеще ще останат да светят като примери на беззаветна преданост, любов и саможертва, за интересите на своя народ и комунистическите идеи.

След атеатата в катедралата Света Неделя настават тревожни дни. Кръвопожът министър-председател Цанков дава сигнал за кървава оргия. По улиците на София снават черни камниотетки.

На 18 април 1925 година една черна камниотетка откара към незнаен гроб трупа на Жеко Димитров.

Предани воини на Партията и народа

Жеко Димитров Джунджулов

(Член на ЦК на БКП (т. с.) и на синдикалния съвет на ОРСС)

Когато трябва да се говори за историята на българското работническо професионално движение, не може да не се спомене името на Жеко Димитров — един от първите помощници на Георги Димитров и годините, когато се оформя и развива това движение.

Жеко Димитров е роден през 1886 г. в град Хасково. Произхожда от семейство, което познава послоничната сиромашия. Поради това Жеко завършва едва прогимназия и се принуждава да постъпи чирак в едно кафене. Тук от тъмно до тъмно малкото чираче припака неуморно, наблюдава хората, които често се събират за търговски сделки в кафенето, и чуствва колко подлоост и лицемерие има в капиталистическия свят.

Жеко Димитров е един от първите работници — членове на създадената след разцеплението в 1903 г. партийна организация на тесните социалисти в Хасково. Оценил големите му способности на организатор, Синдикалният комитет в София повиква Жеко Димитров и го назначава за секретар на Профсъюза на фабричните работници. В синдикалния дом осъбва и замръзва големият деец на ОРСС. От тук той заедно с Вълчо Иванов организира и провежда първата стачка в Захарната фабрика, а по-късно и други стачки на продоволствените работници у нас. В 1921 година голяма синдикална делегация начело с Георги Димитров заминава за Москва, за да вземе участие в учредителния конгрес на Профинтерна. В нея влиза като член и Жеко Димитров.

След атеатата в катедралата Света Неделя настават тревожни дни. Кръвопожът министър-председател Цанков дава сигнал за кървава оргия. По улиците на София снават черни камниотетки.

На 18 април 1925 година една черна камниотетка откара към незнаен гроб трупа на Жеко Димитров.

Ана Маймункова (Ана Май)

На 16 май 1925 година беше зверски убита видната деятелка на БКП Ана Маймункова (Ана Май). Животът на тази смела българка е пример на служене на народа ни и Българската комунистическа партия.

Ана Кръстева Маймункова е родена на 26 юни 1878 година в Хасково в семейството на Кръстю Маймунков, динарбекски загоченик, борец за осво бождението на България от турско робство. Като ученичка в гимназията в Пловдив тя попада под бла готворното влияние на своята учителка-социалистка Вела Благоева, другарката на Димитър Благоев, чете марксовска литература и постепенно се оформя като непримирим борец срещу гилния капиталистически строй. През юни 1895 година успешно завършва гимназията. Завръща се в родния си град, където учителства и участва активно в социалистическото движение, за което бива уволнена с про токол №9 от 17 юли 1900 г. След това учителства в с. Клокотница, Воден, Елховско, Бургас, където остава трайно след със своята активна социалистическа дейност, с дружеските си отношения. Завършила се през 1905 година в Хасково, тя отново е сред редовете на своите другари-социалисти. Отсега нататък нейният живот е неразрывно свързан с Партията. Участва във важни събития — делегатка е на Първия конгрес на учителите-социалдемократи (1906 г.), организира женска демонстрация против войната (1917 г.), през май 1919 година на конференцията на жените-комунистки е избрана за член на Централната женска комитсия. На Четвъртата конференция на жените-комунистки на 30 май 1920 година Ана Май изнася доклад за работата на Партията сред жените. Наскоро след това тя е издигната от ЦК на БКП за редактор на в. „Работническа“, орган на жените-комунистки. В него тя пише статии, в които приветства Съветска Русия и защитава социалистическия строй от нападите на буржоазията. През юни 1921 година тя е делегатка на Втората международна конференция на жените-комунистки в Москва. През лятото на 1924 г. тя редактира в. „Работническа“, който бива спрял от фашистите през март 1925 година.

Тодор Атанасов (Санкетто)

Тодор Атанасов е роден през 1887 година в град Хасково. Още от ученическата скамейка той се увлича от великите идеи на социализма. След разцеплението на Партията Тодор Атанасов застава решително на страната на Д. Благоев. Висшето си образование завършва в Женева. След Балканската война, в която участва, се установява в София и сътрудничи на Благоев и Кирков.

По време на Първата световна война е офицер и бива ранен на фронта. Когато избухва Войнишкото въстание при Владая, той избягва от болницата и с болка на сърцето вижда поражението на Въстанието. По-късно ЦК на Партията му възлага тежката и отговорна задача: изграждане на военна организация и вторъжаване на Партията. Той е член в ръководството на тайната военна организация при ЦК на БКП и председател на общинската комитсия при ЦК на БКП (т. с.). Като общински оргъжен светник и училищен настоятел в София отговоря мъжествено и безкомпромисно интересите на трудовите хора. През 1923 г. Цанковите банди предприемат масови арести. Търсят и Тодор Атанасов, който по това време успява да се укрие и по-късно да вземе живо участие в Септемврийското въстание. През 1925 година изчезва безследно.

Животът и дейността на комуниста Тодор Атанасов бяха оценени високо от видните ръководители на нашата партия Георги Димитров и Васил Коларов. В своята статия „В памет на др. Тодор Атанасов“ Коларов изтъква, че той „се отличава с голямо умение, такт, преданост и със саможертва.“

Животът на комуниста Тодор Атанасов ще бъде за нас пример на честно служене на Партията и Родната.

Примерът на загиналите герои ще бъде винаги източник, от който ние — останалите живи борци, ще черпим нови сили в работата си за благоот на българския народ и за изграждането на народна република в България.

Г. Димитров

Сестра ми Ана

През 1895 година Ана завършва гимназия в Пловдив на 16 годишна възраст. През последната година преподавателка ѝ беше Вела Благоева, която я обичаше твърде много. Тя я подтикна и към изучаването на марксизма. След завършването на пловдивската гимназия, Ана беше назначена за първоначална учителка в Хасково. При разгледането на заявлението ѝ в общината, видните тогава общественици в града се противопоставиха на кандидатурата ѝ и не я искаха за учителка, въпреки че в нейно лице едно „буйно и непокорно момиче“.

По това време в Хасково бе чиновник социалистът Аврам Гачев от град Добрич, жител на град Варна, който загина през 1941 година в лагера Гон да вода. Асенювградско, като работнически народен представител. Ана се запозна с него и в кратко време библиотеката ѝ се обогати с нови книги, брошури и списания.

Закърмена с идеите на марксизма от Дядо Благоев, тя мразеше общеделците и бе пламен

на последователка на Благоев, Кирков и Георгиев. След разцеплението на Партията, още в първите дни тя се определи като теснячка. По конгреси, конференции и сбирки Ана бе една от активните борци за каузата на тесняците. През 1904-1905 година тесняците учители напуснаха казионния съюз и образуваха учителска социалдемократическа организация със свой орган „Учителска искра“. През 1906 година Ана бе делегатка на учителския социалдемократически конгрес в София. Участвайки активно в живота на социалдемократическите организации, тя си напълно омразата на управляващата класа. Обявиха я за не благонадеждна учителка и започнаха да я местят от село на село. До 1900 година Ана бе учителка в Хасково. Уволнена оттук, тя бе назначена за учителка в с. Клокотница, Хасковско, но и там започнаха да се опасават от „разрушителната“ ѝ дейност. Уволнени ха я и от това село. С големи усилия бе назначена за учителка в Ямбол, после я пре-

местиха в с. Воден, Елховско. През 1905-1906 година Ана се завърна отново в Хасково. По това време тя заващи тук теснячка партийна група, образувана от другарката Райна Ламби Кандева, която учителствуваше в с. Тракиен. Ана заработи за укрепването на партийната организация, която имаше вече партнен клуб.

В края на 1906 г. тя замина за Брюксел — Белгия, за да продължи образованието си и изучи там някои чужди езици. Ана владееше много добре френски, руски, турски и отчасти немски език. В Брюксел влиза във връзка с видни социалистически дейтели, придобива по-големи познания по научния социализъм и след завръщането си с още по-голям жар се отдаде на работа. През 1908 година като учителка в Бургас остави незапочнати работническо. Учителствуваша след това в селата Горене и Голямо Конаре, Пловдивско. В 1908 година бе направена от Централния комитет на Пар-

тията в Брюксел. От Балканската война до 1920 година тя учителствуваше в Хасково. През този период от време тя стана още по-опасна за враговете. Често поличията вършеше обикни в жилището ѝ, тормозеше я и я преследваше. По време на же лезничарската стачка, по инициатива на Партията, пред пар-

тийния клуб в Хасково бе устроен голям протестен митинг, на който говори Ана. След митинга започна манифестация, която бе нападната от полиция и войска, командвана от известния на хасковското гражданство офицер-палач Иван Бояджиев. Обкръжиха от

(Продължение на 3 стр.)

Делегати на учителския социалдемократически конгрес в София (1906 г.) между които е и Ана Маймункова.

Иван Николов

Живее светло и тревожно. И не разбирам може би, че в мене се преплитат сложно едва загатнати съдби.

По тесни улички минавам и в пълна с думи тишина за първи път недоумявам пред звучните им имена.

О, как, строги и чудесни, вис, как минахте през този свят, та оживявате във песни и в улички на моя град?

От партизанските бивади, по партизанските следи аз дияр стъпки, дияр знаци — незабелязвани преди.

Цъфтят цветя, звънтят антени и вгледан в първата звезда, задъхано шуми край мене — узнава себе си града.